

Handleiding Transitiecoach LVB

Informatie voor coaches en begeleiders

Versie: september 2019

De Transitiecoach LVB

De (gratis) e-learning Transitiecoach LVB bereidt (jeugd)hulpverleners voor op het ondersteunen van jongeren met een LVB en psychische problemen rond hun 18e levensjaar. Ondersteuning bij taken die horen bij volwassenen worden, zoals het regelen van zorg en het zoeken naar een woning en werk, draagt immers bij aan een betere toekomst voor deze jongeren. Elke hulpverlener die met deze doelgroep werkt of affiniteit met hen heeft, kan de e-learning volgen. In deze handleiding lees je meer over de Transitiecoach LVB. Daarnaast vind je handvatten en tips voor het volgen van de e-learning.

De maatschappij vraagt veel verantwoordelijkheid en zelfstandigheid van jongeren met een LVB en psychische klachten zodra zij 18 worden. Jongeren zijn hier vaak niet goed op voorbereid. Transitiecoachen richt zich op de ondersteuning bij deze taken binnen verschillende domeinen, zoals zorg, financiën, vrije tijd en relaties. De Transitiecoach LVB neemt expliciet niet de taken over van jongeren, maar gaat – met het oog op zelfstandigheid – samen met jongeren aan de slag. Op die manier leren jongeren zoveel mogelijk zelf op te pakken en hulp te vragen waar dat nodig is. De ervaring leert dat zorgverleners, met name in de ggz, hier onvoldoende aan toekomen.

Achtergrond

Oorspronkelijk is de e-learning ontwikkeld voor gebruik binnen de jeugd-ggz. De rol van transitiecoach blijkt echter in verschillende contexten te kunnen worden ingezet, waaronder wijkteams, orthopedagogische behandelcentra, jongerenwerkorganisaties en LVB/VG-instellingen. De ervaring leert dat in sommige organisaties een aparte functie van transitiecoach ontstaat, waarbij een medewerker zich als transitiecoach profileert. In andere gevallen integreren hulpverleners het ‘transitiecoachen’ in hun bestaande functie en wordt het als aanvullende taak beschouwd. De e-learning wordt dan gebruikt ter verdieping van kennis over het onderwerp. Afhankelijk van andere organisatorische aspecten kan de voorkeur gegeven worden aan de ene toepassing (transitiecoach als rol/functie) boven de andere (transitiecoach als kennis).

De e-learning Transitiecoach LVB leert jeugdhulpverleners specifieke coachingsvaardigheden die ingezet kunnen worden bij de overgang naar volwassenheid. Er is specifiek aandacht voor de transities die plaats vinden rondom het 18^e levensjaar (van jeugdzorg naar volwassenzorg). In de praktijk blijkt de kennis uit de e-learning ook geschikt voor jongvolwassenen die zich in een overgangsfase bevinden, zoals de overgang naar zelfstandig wonen. De inhoud van de e-learning is breed toepasbaar, waardoor de theorie en tools op verschillende manieren gebruikt kunnen worden.

De module

Aan de hand van fictieve coach ‘Sem’ en virtuele jongeren doorloop je een coachingstraject. Hierbij is er aandacht voor theorie, casuïstiek, opdrachten en tools. De theorie beschrijft het idee achter de

transitiecoach en de coachingstaken die hierbij horen. Met casussen oefen je met de kennismaking, het doorbreken van blokkades en het voorbereiden op een gesprek met andere (zorg)instellingen (zoals volwassenenzorg). Bij het maken van de opdrachten kunnen verschillende tools ingezet worden. In totaal duurt het ongeveer 3 uur om de e-learning te doorlopen; dit kun je het beste verspreiden over verschillende momenten. Het lezen van alle theorie kost daarnaast ook ongeveer 3 uur. Na afloop van de e-learning kan te allen tijde nog gebruik gemaakt worden van de tools uit de module.

Let op: de theorie en tools zijn verwerkt in de e-learning. Wanneer je de e-learning doorloopt vind je de theorie en tools rechts bovenin door op het info symbool te klikken. Daarnaast vind je ze rechts op de overzichtspagina bij 'theorie'.

Oefentoets en eindtoets

De module bereidt uiteindelijk voor op een oefen- en eindtoets. Het halen van de eindtoets geeft aan dat de (jeugd)hulpverlener kennis en kunde heeft van coachingstaken die horen bij het ondersteunen van jongeren met een LVB en psychische problemen rondom de overgang naar volwassenheid. Zowel de oefentoets als de eindtoets bevatten vragen die overeenkomen met de casuïstiek uit de module. Indien de eindtoets niet met een voldoende wordt afgesloten, volgt een herkansing. Bij een succesvolle afronding van de module, ontvangt de coach tenslotte een certificaat. Dit certificaat heb je nodig om registratiepunten aan te vragen bij o.a. het beroepsregister van de SKJ (3 punten). De precieze instructies rondom het aanvragen van de SKJ-punten staan in het hoofdstuk accreditatie en contactgegevens.

Aanmelden en registreren

Ben je geïnteresseerd in het volgen van de e-learning Transitiecoach LVB? Of ken je andere professionals die interesse hebben? Stuur dan een e-mail naar m.vandenessenburg@kenniscentrum-kjp.nl onder vermelding van 'aanmelden e-learning Transitiecoach LVB'. Als reactie hierop wordt een instructie toegestuurd, waarmee je deel kunt nemen aan de online training.

Praktische handvatten en tips

Werven van jongeren

De toekomstige transitiecoach is zelf verantwoordelijk voor het werven van jongeren die in aanmerking komen voor een coachingstraject. Uit ervaring blijkt dat het werven van jongeren niet altijd vanzelf gaat. Je hebt je collega's nodig om jongeren te werven, dus het is belangrijk om goed met hen te bespreken wat jouw rol is. Wanneer je in de jeugd-ggz werkt, lijkt er soms overlap te zijn in taken met collega's die behandeling bieden. In de praktijk blijkt dat behandelaren er niet altijd aan toe komen om specifiek aandacht te besteden aan de praktische zaken die komen kijken bij het volwassen worden op het gebied van financiën, veranderingen in de zorg, wonen, etc. Jij kunt als coach dan extra ondersteuning bieden. In andere sectoren (zoals het jongerenwerk) begeleidt de coach vaak al jongeren. Ook dan kun je ervoor kiezen om jongeren uit de caseload van een collega te coachen. De jongere krijgt hiermee een eigen transitiecoach, naast de begeleiding die hij of zij al ontvangt. In de praktijk kiezen veel coaches er echter voor om de kennis van het transitiecoachen toe te passen bij de jongeren die ze al begeleiden, omdat de rol van een Transitiecoach veel overlap heeft met hun dagelijkse werkzaamheden. Het belangrijkste aandachtspunt is dat in alle gevallen er een goede afstemming moet plaatsvinden met collega's.

Enkele tips voor het werven van jongeren:

- Inventariseer op welke afdelingen binnen de organisatie vraag is naar een transitiecoach, of iemand die deze coachingstaken op zich neemt. Dit om te voorkomen dat taken gaan overlappen.
- Investeer in het kenbaar maken aan collega's en/of de organisatie welke specifieke taken op het gebied van transitiecoaching een coach toevoegt.
- Ga in gesprek met (collega's binnen) de organisatie om het transitiecoachen persoonlijk te introduceren. Zo krijgt men een idee van wie je bent en wat jouw nieuwe rol inhoudt. Laat ook contactgegevens achter zodat men weet wie ze kunnen bereiken.
- In het geval van een orthopedagogisch behandelcentrum (of andere woonvormen) kan een transitiecoach zichzelf voorstellen binnen een woongroep. Bij voorkeur is dat niet de groep waar hij/zij zelf op werkt. Veel jongeren hebben namelijk aangegeven dat zij het prettig vinden dat de transitiecoach niet een van hun eigen hulpverleners/begeleiders is.
- Blijf volhardend in het laten weten aan behandelaren dat er een transitiecoach beschikbaar is en deel regelmatig ervaringsverhalen (anoniem) om een beeld te geven van de mogelijkheden.

Kennismaken met de jongere

Zodra jongeren (en ouders) akkoord zijn met een transitiecoachtraject, begint de kennismaking.

Gedurende de eerste afspraak:

- leren de coach en de jongere (en ouders) elkaar kennen;

- legt de coach het doel van transitiecoachen uit;
- maken de coach en de jongere afspraken over wanneer ze elkaar zien.

Start coachingstraject

Na de kennismaking start het daadwerkelijke coachingstraject. De transitiecoach bespreekt met de jongere in hoeverre hij/zij al bezig is met het 18 jaar worden en wat daar allemaal bij komt kijken. Belangrijk hierbij is om binnen de verschillende domeinen te monitoren waar eventuele blokkades bestaan. Vaak blijkt dit gaandeweg uit de gesprekken. De e-learning module biedt daarnaast een aantal handvatten (tools) hoe je blokkades kan opsporen en uit kan vragen.

In overleg met de jongere kan de transitiecoach een korte terugkoppeling van de afspraak geven aan de groepsleiding of behandelaar. De coach en de jongere kunnen deze terugkoppeling samen maken aan het eind van de afspraak. De ervaring leert dat de groepsleiding of behandelaar het prettig vindt om enigszins op de hoogte te zijn van het transitiecoachen zodat zij hun begeleiding of behandeling hier waar mogelijk op kunnen aanpassen.

Let op: het is vaak niet de bedoeling dat er omgekeerd informatie m.b.t. de behandeling over de jongere door de behandelaar met de transitiecoach gedeeld wordt, in verband met privacy.

Aandachtspunten gedurende de coaching

Met betrekking tot het maken van afspraken met jongeren met een LVB, zijn de volgende dingen goed om te onthouden:

- Herinner de jongere tijdig en indien nodig op meerdere momenten aan de aankomende afspraak. Niet alle jongeren hebben of zijn even goed met het bijhouden van een agenda.
- Jongeren met een LVB presenteren zich soms anders dan wat ze eigenlijk aankunnen. Ze beloven bijvoorbeeld dat ze iets zullen doen en komen er vervolgens niet aan toe. Let hierop bij het maken van afspraken of het geven van taken. Houd samen bij of de jongere de afspraken kan nakomen en pas indien nodig de afspraken aan.
- Voor jongeren met een LVB is het belangrijk dat zij één ding tegelijk oppakken.
- Zorg ervoor dat er ruimte is om een afspraak korter of langer te laten duren, afhankelijk van wat de jongere op dat moment aankan. Houd ongeveer tussen de 30 en 45 minuten per afspraak aan.
- Vraag goed na of de jongere alles begrepen heeft wat tijdens de afspraak is besproken en afgesproken. Laat hem/haar dit herhalen en/of zelf opschrijven. Ga ook na of jij hem/haar goed hebt begrepen.
- Gedurende het coachingstraject is het handig om een logboek bij te houden. Hierin staat bijvoorbeeld wat je met de jongere bespreekt, welke vervolgspraken er zijn gemaakt en overige relevante bijzonderheden.

Sociale kaart

Gedurende het coachen kom je met allerlei relevante instanties in contact, waarmee je een sociale kaart van de omgeving kunt maken. Bijvoorbeeld van de gemeente, jongereninformatiepunten of lokale Humanitas vestigingen. Het is van belang dat deze sociale kaart bijgehouden wordt zodat je verschillende jongeren op allerlei domeinen vlot kan helpen. Deel deze sociale kaart ook met je collega's; de ervaring leert dat dit erg gewaardeerd wordt binnen een organisatie.

Afsluiting coachingstraject

Idealiter loopt een transitiecoachtraject vanaf dat de jongere ongeveer 16,5 jaar is tot net voorbij het 18e jaar. In de praktijk blijkt echter dat de meeste jongeren op iets latere leeftijd pas hun weg richting de transitiecoach vinden. De transitiecoaching richt zich specifiek op het moment dat de jongere de overstap maakt naar de volwassenheid. Dit kan bijvoorbeeld financiële verantwoordelijkheid zijn maar ook een woonvorm voor 18+ of behandeling binnen de volwassenenzorg. Het belangrijkste is dat de jongere goed voorbereid wordt op het moment dat hij of zij bepaalde keuzes moet maken en verantwoordelijkheden krijgt. Hoewel het coachingstraject eindigt op het moment dat de jongere de belangrijkste stappen heeft gezet, kan het zijn dat de jongere daarna nog behoefte heeft aan begeleiding op dit vlak. De transitiecoach zorgt er dan voor dat de jongere goed weet waar hij of zij voor deze vragen terecht kan.

Accreditatie en contactgegevens

Accreditatie

Na afronding van de e-learning kan accreditatie worden aangevraagd bij:

- Kwaliteitsregister V&V en Register Zorgprofessionals: 3 punten
- Verpleegkundig Specialisten Register: 3 punten
- Registerplein: 3 punten
- SKJ: 3 punten

Omdat de meeste professionals die de e-learning Transitiecoach volgen een SKJ registratie hebben, staat hieronder het aanvraagproces beschreven.

Instructie SKJ-punten aanvragen

1. Inloggen 'Mijn SKJ' op <https://mijn.skjeugd.nl/>
2. Onder 'Mijn herregistratie' klikken op: 'Activiteiten invoeren'
3. Klik op 'Activiteit toevoegen' (rode knop)
4. Selecteer categorie 'Opleidingstraject Jeugdzorgwerker'
5. Selecteer subcategorie 'Geaccrediteerde opleidingen'
6. Klik op 'Verder'
7. 'GGZ Ecademy' invoeren bij opleidingsinstituut. Er verschijnen twee opties, kies voor de **onderste**.
8. Selecteer opleiding: 'Transitiecoach voor jongeren met een LVB (SKJ202324)'
9. Vul de datum in waarop je het certificaat hebt behaald
10. Klik op 'Bijlage selecteren' en upload je certificaat

Voor algemene vragen rondom je SKJ-account kun je het beste contact opnemen met het helpcenter van het SKJ: <https://skjeugd.nl/helpcenter-skj>.

Contactgegevens

Voor vragen of opmerkingen over het de Transitiecoach LVB zijn onderstaande medewerkers van het Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie beschikbaar:

Maartje van den Essenburg: m.vandenessenburg@kenniscentrum-kjp.nl

Sara el Abbassi: s.elabbassi@kenniscentrum-kjp.nl

Sara van der Weerd: s.vanderweerd@kenniscentrum-kjp.nl

Meer informatie is ook te vinden op:

www.ggzecademy.nl/pagina188.php en www.transitiecoach-lvb.nl